

Evaluatie Rietproef 2021

Onderdeel externe communicatie, versie 21 juli 2021

Onderdeel van de rietproefevaluatie is de evaluatie van de communicatie. Het eerste uitvoeringsjaar (2020) is de externe communicatie intern geëvalueerd. Dit jaar (2021) is er ook aan externe betrokkenen gevraagd hoe zij de communicatie ervaren en beoordeeld hebben. Het gaat hier voornamelijk om de agrarische en de toeristische ondernemers en vertegenwoordigers van de vakantieparken in het Lauwersmeergebied. Zij hebben een vragenlijst via de mail gekregen. Daarnaast was er de mogelijkheid om telefonisch of via de mail op- of aanmerkingen ter evaluatie door te geven. Van deze optie is geen gebruik gemaakt. In totaal hebben zes mensen de vragenlijst ingevuld.

In 2020 was niet voor iedereen duidelijk waar hij of zij terecht kon voor vragen en ook in z'n algemeenheid was de communicatie voor verbetering vatbaar. Naar aanleiding daarvan is er dit jaar een aantal wijzigingen doorgevoerd.

- Er is een telefoonnummer in het leven geroepen voor vragen over de rietproef. Dit nummer was ook 's avonds en in het weekend bereikbaar.
- Er is tijdens de periode van de proef wekelijks een informatiebijeenkomst gehouden voor belanghebbenden en waar in alle openheid vragen gesteld en beantwoord konden worden.

Het beeld is dat dit meer persoonlijke contact, dat ook telefonisch en een paar keer fysiek heeft plaatsgevonden, het prettigst werkte. Dit geldt zowel voor de betrokkenen uit het gebied, als voor de medewerkers van het waterschap en de provincie. Dit heeft er waarschijnlijk toe bijgedragen dat de communicatie over de rietproef (door degenen die de vragenlijst hebben ingevuld) in 2021 beter beoordeeld wordt dan in 2020.

De conclusies van deze evaluatie worden gebruikt bij de verdere uitvoering van het beheerplan Natura 2000 Lauwersmeer en kunnen daarnaast ook worden benut bij andere projecten in het Lauwersmeergebied.

Hier volgt het overzicht van de vragen en antwoorden:

1. De provincie Groningen heeft op verschillende momenten gecommuniceerd met u als betrokkene in het gebied. Telefonisch, per e-mail, via de website en tijdens online informatiebijeenkomsten. Hoe beoordeelt u deze manier van informeren in het algemeen?

De reacties variëren van 'voldoende' tot 'prima' en 'zoals het hoort'. Van degenen die de vragenlijst hebben ingevuld, hebben er vijf de onlinebijeenkomsten bijgewoond. Enkele reacties:

- 'De bijeenkomsten zijn in mijn ogen prima verlopen. Ze waren informatief over het werk m.b.t. de Rietproef, de weersverwachtingen en daarmee peilverwachtingen en de te ondernemen acties door het waterschap.
- Er was voldoende ruimte voor het stellen van vragen, die keurig werden beantwoord.'
- 'Lijkt me meer dan voldoende en voor een ieder de mogelijkheid op zijn eigen manier met de initiatiefnemers contact te krijgen of geïnformeerd te worden.'
- 'Snelle respons van de provincie. Ik had gemaild via de klachtenpagina en kreeg snel een reactie.'
- 'Nu van de fouten van 2019/2020 geleerd en hopelijk ook naar de toekomst vooraf afstemmen en overleggen met het gebied. Deze werkwijze was plezierig en duidelijk en nam veel onrust weg.'

Ook werd gewaardeerd dat het oorspronkelijke idee van een klankbordgroep vervangen is door informatiebijeenkomsten.

2. De provincie heeft infobijeenkomsten georganiseerd, vragen per mail beantwoord en informatie aangeboden via de website van de provincie. Ook is er telefonisch contact geweest. Op de vraag waar men gebruik van heeft gemaakt, wordt als volgt geantwoord:

- 5 respondenten hebben de website geraadpleegd, soms dagelijks. Dat laatste geldt voor meetnetlauwersmeer.nl.
- 2 respondenten geven aan gemaild te hebben, waarvan een aangeeft vooral in 2020 veel gemaild te hebben.
- 3 respondenten geven aan telefonisch een of meerdere malen telefonisch contact te hebben gehad.
- 5 respondenten hebben een of meerder online informatiebijeenkomsten bijgewoond.

3. Indien u de informatiebijeenkomst(en) heeft bijgewoond: hoe beoordeelt u deze?

De informatiebijeenkomsten worden positief beoordeeld. 'Uitstekend verzorgd en prima geregeld met een duidelijke planning en bewaking van de tijd.' En 'plezierig, duidelijk'.

Een respondent geeft aan niet op de hoogte te zijn geweest van infobijeenkomsten.

Wel merkt een respondent op dat het jammer was dat zeer kort voor de dag zelf de agenda werd ingepland en of nog iets aangevuld. Bijvoorbeeld dat een gedeputeerde of andere bestuurder aanwezig zou zijn bij de bijeenkomst. En de uitleg van de schaderegeling. Sommige mensen hebben dit daardoor gemist.

4. De provincie biedt de informatie over de rietproef aan via de website van de provincie, via www.provinciegroningen.nl/rietproef. Heeft u de website geraadpleegd?

Twee respondenten geven aan de website te hebben bekeken. En een respondent heeft meetnetlauwersmeer.nl bekeken om de metingen te volgen, onder meer op juistheid.

De website wordt informatief genoemd, helder en duidelijk, inzicht geven in wat er waarom wordt gedaan.

Een respondent weet niet welke site hij of zij heeft ingezien over informatie over de Rietproef. "Het was er een met inzage in de financiën en wat de plannen zijn op welke locatie. Was wel interessant."

5. De resultaten van de metingen in het gebied zijn online beschikbaar op www.meetnetlauwersmeer.nl. Hierbij gaat het voornamelijk om informatie over grondwaterstanden en zoutgehalten in de peilbuizen, de waterstand in het Lauwersmeer en de regenval in het gebied.

Vier respondenten geven aan het portaal te hebben geraadpleegd. De frequentie varieert van wekelijks tot dagelijks.

De informatie op het portaal wordt als volgt beoordeeld:

- 'Gebiedskennis en kennis peilstokken was nodig om de info goed te kunnen volgen.' 'Voldoende tot goed.'
- 'Van het meetnet was de alarmering niet altijd duidelijk. Soms waren de peilbuizen nog groen terwijl de streefwaarde al was overschreden. Je moest echt doorklikken om te kijken voor de betrouwbaarheid. Alleen afgaan op de signaleren was niet de juiste informatie.'
- Een ander geeft aan dat de signaleren van de peilbuizen waren niet altijd juist waren. 'En er waren ook metingen die je nu zou bekijken op bijvoorbeeld de datum vorig jaar een andere waarde gaf dan op het moment dat je vorig jaar ging kijken. Waardoor dit kwam is mij niet duidelijk.'
- Twee respondenten hebben het meetnet niet geraadpleegd. Bij de een heeft dit ermee te maken dat de betrokkenheid meer uitging naar de feitelijke waterstand in relatie tot de steigers en meerboeien in het gebied.
- De andere was niet op de hoogte, maar weet niet of het interessant was geweest om te bekijken.

6. Bent u tijdig geïnformeerd over de rietproef?

Drie respondenten antwoorden met 'ja'. Eén zegt voor 2021, maar over 2020 en daarvoor zeer slecht. Een ander antwoordt met 'nee'.

Zo nee, wanneer niet en waar liep u toen tegen aan?

- 'Alleen in 2021 is er goed contact geweest vanuit de provincie met de omwonenden/betrokkenen. Er had iedereen een boel gedoe bespaard kunnen blijven als er direct vanaf het begin de zorgen van het gebied serieus genomen waren.'
- 'Er stond continue een aggregaat aan de overkant wat geluid gaf. Toen ik contact met provincie opnam wist ik (niet?) dat het om de aanstaande Rietproef ging.'
- 'In 2020 was de communicatie zeer slecht, ook de bemonstering vooraf de maatregelen was niet juist en hierover communiceren al helemaal niet.'

7. Was voor u helder waar u met vragen terecht kon over de rietproef?

Vijf respondenten antwoorden hier positief. Dit gaat over 2021. Over 2020 wordt gezegd: 'In 2020 werden we van het kastje naar de muur gestuurd. Zowel provincie als waterschap gaven in 2020 zich niet thuis. Steeds weer een ander moeten bellen. Voor 2021 was het duidelijk.'

8. Hoe beoordeelt u het contact met de provincie Groningen over de uitvoering van de rietproef?

'Goed', 'voldoende tot goed', 'In 2021 correct, in 2020 en daarvoor zeer slecht.'

Op de vraag waar men tevreden over was:

- 'De online bijeenkomsten waren goed.'
- 'De snelle en deskundige afhandeling van de vraagstelling.'
- 'Dat de reactie snel was op mijn klacht over het geluid, dat er ook erg snel wat aan gedaan is. Stiptheid en bereikbaarheid.'
- 'Duidelijkheid hebben waar je moet zijn.'

Ook zijn er suggesties gedaan voor verbetering:

- 'Ik ben geen directe aanligger dus geen kennis over installeren pompen etc.'
- - 'Even een foldertje in de brievenbus wat er zou gaan gebeuren (m.b.t. de aggregaat).'
- - 'Vooraf communiceren, vooraf gezamenlijk evalueren. Neem ons niet apart maar betrek ons bij plannen maken. Ook wij hebben toekomstvisie en zouden graag gezamenlijk op willen trekken over zoetwaterberging etc.'
- - 'Als een proef wordt gedaan dan is een nulmeting zeer relevant en als het om waterstanden in zowel sloot als bodem gaat dan is één jaar volstrekt onvoldoende. Zeker met zoutwater in de ondergrond, waarover kennis beperkt is gebleken.'

9. Hoe beoordeelt u het contact met waterschap Noorderzijlvest over de uitvoering van de rietproef?

'Voldoende tot goed.' en 'In 2021 zeer goed.'

Op de vraag waar men tevreden over was, wordt de inzet van het waterschap goed gewaardeerd, net als presentaties tijdens de bijeenkomsten. Daarnaast werden de voorbereiding en informatieverstrekking en de openheid en toegankelijkheid genoemd.

Op de vraag wat beter kon, werden de volgende punten genoemd:

- 'De betrokkenheid en inhoudelijke onderbouwing (proef) en informatie naar de ondernemers/betrokkenen toe. Met daarbij de opmerking dat het nu een groot vraagteken is naar de zin en nut van een dergelijke proef en investering.'
- 'Het waterschap weet hoe grillig de natuur is. Ik snap dan niet dat het waterschap niet duidelijker heeft aangegeven dat de rietproef in deze periode en eigenlijk nooit voor die betreffende periode uitvoerbaar is. Dit omdat het meer een flexibel peil heeft en dit ook zo moet houden i.v.m. de grilligheid van de natuur. Het streefpeil is een utopie. Daar zijn wij na 2 jaar nu wel achter gekomen en bevestigd maar weer hoe krachtig de natuur is. Dat zal ook voor naar de toekomst zo blijven.'

- 'Stem met de omgeving af over de zoetwaterberging. Ze hebben ingezet op bemaling maar achteraf hadden zij de kennis in huis moeten hebben wat dit met de kweldruk kan doen en met de ondergrondse zoetwaterlenzen.'
- 'Wij vinden het jammer dat er op Villapark Lauwerssee geen meting/peiling is gedaan. Immers wij liggen middenin het gebied, er is veel riet aanwezig in het park, maar door de keersluis (die dicht was tijdens de proef) heeft ons park geen hoger peil gehad. In een proef zou je dan heel mooi een vergelijk in de resultaten (op het riet en de rietgroei) kunnen zien. Een gemiste kans?'
- 'Graag met het gebied in gesprek gaan hoe we de verzilting tegen kunnen houden en hoe we het zoetwater in het gebied langer kunnen vasthouden.'

10. De inhoudelijke evaluatie van de rietproef doen we op basis van de gegevens die we verzamelen. We analyseren de meetgegevens van de peilbuizen in het gebied op zoutwaarden in de bodem, het grondwater en de zoetwaterlens, de werking van het beheerprotocol en de technische middelen, zoals de pompen en de vispassages en het effect van de hogere waterstand op het waterriet.

De onderzoeksvragen staan beschreven in het beheerplan Natura 2000 Lauwersmeer (pagina 168 t/m 170, https://www.provinciegroningen.nl/fileadmin/user_upload/Documenten/Beleid_en_documenten/Documentenzoeker/Natuur_en_landschap/Natuur/Natura_2000/Natura-2000-Beheerplan-Lauwersmeer-8.pdf), zie ook de power point-presentatie in de bijlage voor de onderzoeksvragen.

11. Heeft u aanvullend zelf nog inhoudelijke vragen die u graag beantwoord wilt zien in de evaluatie?

- 'Het gedrag van zout in het grondwater in de diepe ondergrond, de sloten en rond de wortelzone in de percelen kan door de rietproef worden beïnvloed. Klimaatverandering met o.a. extra droge zomers tot gevolg versterkt de verzilting. Kan worden aangetoond wat het effect van de Rietproef is/kan zijn op verzilting in onze percelen?'
- 'Deze proef gold alleen voor het Nationaal Park Lauwersmeer, maar het Reitdiep wordt automatisch ook hoger.'
- 'Krijgen we ook nog een evaluatie van de communicatie 2020. Daar ging namelijk veel mis en komt nu niet aan bod.'
- 'Duidelijkheid over alle metingen van alle peilbuizen en daar ook een toelichting van over het effect per peilbuis. Ook meer inzage over het effect van begrazing in het gebied over de oevers. Meer informatie over de rietgroei in relatie tot 6 weken waterverhoging in verhouding tot de verkorte periode van de rietproef. Meer duidelijkheid van effect van de bemalingen die hebben plaatsgevonden. Ook het effect op het achterland van het Reitdiep. De peilbuizen van mij en die van mijn buurman reageren op het moment van spuien. Kan hier een uitleg aan gegeven worden?'
- 'Doordat de ondernemers om peilbuizen hebben gevraagd heeft de Provincie Groningen een meetnet gekregen. Het meetnet is nog veel te gering naar de verschillende grondsoorten en percelen. Ook staan sommige peilbuizen niet op de juiste plaats.'

Conclusies en aanbevelingen

De voornaamste conclusie is dat de werkwijze wat betreft communicatie in 2021 wordt gewaardeerd. De informatiebijeenkomsten maken hier een belangrijk onderdeel van uit, daarnaast worden onder meer de goede bereikbaarheid (duidelijk waar men terecht kon bij vragen) en de snelle reactie bij vragen genoemd. Verder wordt de informatie via de website van de provincie en het meetnet positief beoordeeld. Twee respondenten gaven aan dat bij het meetnet de alarmering niet altijd duidelijk is.

Er wordt een duidelijke oproep gedaan om ook bij andere onderwerpen, zoals de verzilting en het vasthouden van zoet water, de mensen in het gebied goed te betrekken. Dit betekent ook tijdig betrekken en zo veel mogelijk gebruik maken van de kennis van het gebied.

De aanbeveling is om bij de verdere uitvoering van het beheerplan Natura 2000 de werkwijze bij de uitvoering van de rietproef van dit jaar voort te zetten. Een verbeterpunt is dat voorafgaand aan een

informatiebijeenkomst eerder de agenda en de stukken toegestuurd kunnen worden. Bij maatregelen in de (directe) omgeving van aanwonenden wordt de suggestie meegegeven om een folder of brief in de bus te doen om hen te informeren over wat er gaat gebeuren, met welke reden én waar ze terecht kunnen met vragen en opmerkingen.